

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institutio S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XL. Fructus ab eo Parisiis inter Academicos editi. P[ro]œna illi propter hoc intentata, sed Deo fauente, honorificè declinata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

Petri Ortizij, & Iacobi Goucæ, quorum ille duobus Hispanis; hic Amadorio discipulo studebat. Tam multorum querelis ventilata, Inquisitorem latere non poterat. Erat is Matthæus Orius ex S. Dominici Ordine, qui ratus de incantamentis, homines ab sese tam sapienter mouentibus, quod res erat, videre Ignatium optauit, sed tunc Parisiis aberat; qui enim (vt pridem narratum est) apud se depositam illius pecuniam, sodalis decoxerat, in Hispaniam rediens ægrotauit Rothomagi; vnde ope omni destitutus, eius quem prodiderat charitatem, infelicitatis suæ admonuit. Dedit hic nuncius charitati alas Ignatio, ad reponendam celeri beneficentiâ fraudulento sodali infidelitatem: proficiscitur ad illum quantocyus, vtque miserum iuuare incipiat nondum præsens, Deo laborem itineris longinqui, pedestris, ieiuni, nudis pedibus decurrendi, Deo dicat, exquisito tamen sub discessum, in templo S. Dominici, eius nutu, ne quis consilio error obreperet. Ac sensit quidem initio, naturæ quoddam frigus, auersantis abstinentiam cuiusuis alimenti cum labore itineris iungendam, donec vsque Argentulium venit, nonnum emensus milliare; hic secum iurgando, pugnando, vi viam vrgendo, in collem enititur integrato etiam leuere ieiunij proposito, quoad vel toto corpore rependo attigisset Rothomagum, cum repente interiùs, tam pleno se flumine inundari, cœlestium aduertit voluptatum, tanto membra vigore refici, vt consiciendis eo die quæ supererant milliariis tribus & triginta, vento ferri per aëra, non nudis incedere pedibus videretur. Tam nullo famis tædij, fatigationis, suisque aded; Dei verò sensu tam perpetuo ac tanto, vt cogeretur interdum subsistere, & magnis vocibus, pectus sancto ardore vaporatum laxare. Prima nox illum domo pauperum excepit, idemque cum mendicollectus; altera sub dio paleæ cumulus. Rothomagi tertia iacenti sodali reddidit, quem beneuolè complexus, & iuuit necessariis incredibili beneuolentiâ, & commoditate nauigandi, datis etiam illi ad amicos commendatitiis. Has enim sancti vindictas nobiles exigunt offensionum acceptarum: his inflicta damna, & iniurias rependunt. Insuper uiebat ægroto illi suo Rothomagi, cum ex amicorum literis cognoscit quæri se ab Inquisitore Parisiis; quare reditu festinato prius illi reuersus se sistere voluit, quam suum hospitium adiret, id modo ex eo enixè petens, vt interrogatis quæcumque libuisset, expeditum se vellet ad Remigalia, vt posset tempori cursum Philosophiæ inire. Moras illi non fecit hæc causa; paucis sacer Quæstor illum ab se dimisit, innocentia illius abundè conficius. Quare Ioani Pennæ Philosopho in S. Barbara Collegio dare operam instituit.

Hic, vero solito acrius extimulare illum Deus ad molitionem strenuam operis, ob quam, frustra toties alibi tentatam, illac denique ipsum perduxerat. Priuatim igitur cum scholæ sociis de Deo colloqui; ad Deum sensum pellicere, signare animo, & lucrifacere, quos sibi Deus vitæ imitatores, & operæ comites, tum destinauerat, tum verò pollicitus fuerat. Nec multum interfuit temporis, cum dimissis scholis, cepit etiam Magistrorum

XL.

Fruitus ab eo Parisiis inter Academicos eduti. Pœna illi propter hoc intentata, sed Deo fauente honorifice inclinata.

nedum

L 3

nedum discipulorum circulis ambiri, ad nouæ de cœlo effata Philosophiæ audienda, cuius ipse interpretes haud paulò melior, quàm terrenæ, Academi- ci Professores. Imo vt erant quæ consequerentur ex æterna Euangelij doctrina, quam ex Aristotelis sterili, momenti longè alterius, & depromebantur ea vi dicentis, vt in auditorem altè descenderent, breui euenit vt pluris ipsius quàm Pennæ consilia fierent, qui discipulos malebat Philosophos quàm sanctos. Atque inde alius contra illum decumanus turbo, sed mox Deo placante compositus. Exercebantur feriatis diebus, Ad S. Barbaræ, disputando scholastici; at ex quo sacrorum frequentationem inter illos Ignatius intulit, concursus ad templum ex schola; ad Deum à magistro defluxit. Ictus ea solitudine magister, postquam id semel, & iterum frustra cum Ignatio questus est; non iam remedium, sed vindictam à Gouea poscere, tunc eius Collegij Rectore: mos erat in aula Collegij, perturbatores studiorum publicâ pœnâ castigare, vocabantur ad æris sonum professores, virgis, ad plagas, flagrisque instructi; discipuli ad spectaculi exemplum. Supplicio vt non magnus dolor, sic grauis infamia inerat; & probro ducebatur, cum eo agere qui foret semel ea nota multatus, inuri tamen Penna Ignatio voluit, non tam eius emendandi causa, quàm dedecorandæ illius consuetudinis, vt vitaretur ab aliis. Nec abnuuit petitioni Rector, vt qui etiam ipse ob Amadorium vehèmenter aduersabatur Ignatio: condici tamen adeò secretò de re non potuit, quin per aliquot sibi fidos moneretur, abstineret Collegij aditu; illic pœnam ipsi publicam parari. Perculit hominem indignæ infamiæ nuncius, & ignominiam probrosi supplicij primùm exhorruit, sed mox, acerbè se increpans, ac velut iumentum refractarium conuitiis fodicans, atque, ait, asine! pigrum pecus illuc te adigam; nec, vt toto tu collo pugnes, capistrum abrumpes, iturus certò es, aut à me raptandus. In hac sui obiurgatione Collegium subit, clauduntur eius fores, stat in omnem euentum tranquillus Ignatius: verùm ex hoc eius liberali promptoque animo Deus, præter suimet victoriam, nihil habuit ratum, multatamque, maiori aliis detrimento futuram, quam ipsi, ab eo depulit. Post detectos enim cacodæmonis cuniculos in eam tacitè incumbentis ad subruendos hac ignominia in iuuenum animis Ignatij labores, diuersam illi ab desiderio abiiciendi sui cum quo Collegium intrarat, subiecit mentem; salutis videlicet alienæ, cuius erat ad Dei gloriam minister. Correctori ergo in aulam vocanti ad instructum, aiebat, ipsi apparatus, Respondit iturum non grauatè, priùs tamen Rectori se sisteret: illic ore & animo affectus, vt solent qui non propriis sed Dei rationibus metuunt; dixit, longe se aliis casibus, catenis, & carceri assuesse, nec esse tam fracto animo vt leuem multam vitare voluerit, in quam vltro induerat sese, cum eius præmonitus nihilo secius in auditorium venerat. Se item aliàs, neque vno loco, actum sceleris eiusdem reum, hoc est iuandarum ad æternam salutem animarum, nunquam tamen verbum in defensionem, aut sibi excidisse, aut patrono commissum; tanti enim ministerij dignitati & pati, & si vsus est immori futurum

rum putasse non meriti solum ad mercedem ingentis, verum etiam ad honorem. Sed quando non sua, nunc sed boni res publici, salusque multorum ageretur, eius se iudicio, æquitateque permittere, foret ne fatis Christianum, pro refractario punire hominem quærendis Christo animis insudantem (nam quid sibi posset aliud opponi?) & vtrum fas esset illum pœnæ ignominia publicè notate, vt arcerentur ab illius colloquio, quos illi destinabat Deus ad meliora reducendos. His quidem ille, aut per illum Deus Rectoris animum conuenit, qui iam cæcum suum aduertens impetum, oculis prius quàm voce respondit; & prehensum manu Ignatium in aulam induxit expectatione, & discipulis refertam; tum multis ei cum lachrymis in genua procidens, iniuriæ veniam rogauit, quam ipsi, pariter, & Deo, vel annuisset fieri, vel non vetuisset. Est verò hic idem Iacobus Gouea qui Societate nondum stabilita Ioanni Tertio Lusitanæ Regi auctor fuit, vt in conuersionem Indiarum Ignatij socios adhiberet. Ex quo illa deinceps animarum messis vberima, cuius fecit sementem Xauerius, Indorum Apostolus, & qui Xauerij generosas arumnas, non minus animosè, quàm vestigia triuerunt, haudquaquam profecto Xauerium expugnasset Ignatij sanctitas, si dedecorata iniquo supplicio, ne sperare quidem in S. Barbaræ illius contubernium valuisset, nedum agere cum illo familiariter, auersaturo videlicet fastidio nobili, consuetudinem hominis ea infamia notati. Sic auctoritatem Ignatij quibus illam perditum ibant ipsius aduersarij, iisdem artibus diuina bonitas stabiluit. Nam Goueæ sensus talis viri ac tanti, tam humilibus publicè officiis testatus, consciuit Ignatio affectationem, plurimorum, sed omnium admirationem. Ipse proximæ auctor tempestatis, illius magister, non modo in gratiam cum illo rediit, sed amauit etiam illum vehementer, habuitque semper tanquam virum Dei, nec dissimilis fuit apud primos Vniuersitatis præceptores Moscosum, & Vallium illius existimatio. Præ cæteris tamen Martialis quidam Theologiæ Professor, intima illi necessitudine adhæsit, & de magnis diuinorum arcanis ab eo institui solitus, facillè animum induxit, hæc illum cœlesti magisterio dedicissè, quæ nulla in terris pulpita sonarent: atque eo processit, vt ei prius doctoris Theologi tradenda insignia deferret, quàm cursum artium peregisset, quod quidem Ignatius nec sustinuit audire; sed hinc non ægrè colligitur: illud cuiusmodi iudicium fuerit Vicarij Complutensis, quo tamdiu Ignatium silentio damnauit, quamdiu Theologus non esset.

Dum hæc Ignatio aspirant auræ, haud quaquam eius ardor septis Collegij se tenere, ac licet æquè vt in Hispania non palam, quod esset gallicè imperitus, at occasione vbicumque se daret, ad opem miseris ferendam præsto esse. Pauca referam ex multis, quorum, in suscipiendo industria Charitas in conficiendo felicitas, æternam merentur memoriam. Homo impudicus alienam perditè deperibat, flocci habens vitæ discrimen perpetuum ob eam subire cui iam demens animam immolasset. Nihil omisit Ignatius ardoris, & contentionis quo ex tam præsentis, exitio infelicis eriperet vi-

XLI.

*Mira Ignatij
opera conuer-
siones anima-
rum.*

tam